

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.อิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๒/๒๕๕๕

วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรควิถิไทย

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้มีคำสั่งยุบพรรควิถิไทย โดยมีข้อเท็จจริง ดังนี้

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ชื่อพรรคเอกราช ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๖/๒๕๕๒ ตั้งแต่วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๒ ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีประกาศเรื่องตอบรับการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรคเอกราช ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ โดยเปลี่ยนชื่อพรรคเป็นพรรควิถิไทย

๒. พรรควิถิไทยได้เคยรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔

๓. คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้อนุมัติเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ตามโครงการและแผนงานของพรรคการเมือง และให้เงินสนับสนุนสาขาพรรคการเมืองที่ขอรับการสนับสนุน ค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคสาขาพรรคการเมืองตามที่ขอรับการสนับสนุนเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๔ โดยพรรควิถิไทยได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ดังนี้

(๑) เงินจัดสรรตามโครงการและแผนงานที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง จำนวน ๓ โครงการ เป็นเงิน ๑๑๒,๘๐๐ บาท

(๒) เงินสนับสนุนเพื่อเป็นค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคสำหรับสาขาที่ขอรับการสนับสนุนเป็นการทั่วไป จำนวน ๒ งวด คืองวดที่ ๑ และงวดที่ ๒ เป็นเงิน ๑๕,๕๐๐ บาท

๔. เมื่อใกล้สิ้นสุดระยะเวลาการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งให้พรรควิถิไทยดำเนินการ แต่ได้รับเอกสารดังกล่าวคืนเพราะไม่สามารถนำจ่ายได้เนื่องจากย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่

๕. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ พรรควิถีไทยมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนี้

(๑) จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. ๒๕๕๔) ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบตามมาตรา ๓๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

(๒) จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาการเมืองเพื่อดำเนินการตามโครงการและแผนงานของแต่ละพรรคการเมืองและเงินสนับสนุนในเรื่องค่าไปรษณียากร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสาธารณูปโภคและด้านอื่นๆ ที่จะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ ตามมาตรา ๖๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

๖. ปรากฏว่าเมื่อพ้นเวลาตามที่กฎหมายกำหนดคือ ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ พรรควิถีไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามนัยมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ร้องทุกข์กล่าวโทษหัวหน้าพรรควิถีไทยต่อพนักงานสอบสวนกองปราบปราม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เนื่องจากไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา ๘๐ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุให้ยุบพรรควิถีไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรควิถีไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ต่อศาลรัฐธรรมนูญมีใจความว่า เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากพรรควิถีไทยว่า คณะกรรมการบริหารพรรคได้มีมติในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ให้ยุบพรรควิถีไทยตามข้อบังคับพรรควิถีไทย พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๑๒๕ นายทะเบียนพรรคการเมือง

พิจารณาเห็นว่า พรรควิถีไทยมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรค ฯ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาในคราวเดียวกับคำร้องให้พิจารณาวินิจฉัย ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๕ ขอให้ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองตรวจสอบการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรควิถีไทย เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ว่า ได้ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายและข้อบังคับของพรรคหรือไม่

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือ ที่ ลต (ทพพ.) ๐๔๐๑/๕๓๑๕ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๕ มายังประธานศาลรัฐธรรมนูญ มีใจความดังนี้

๑. การเรียกประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคเป็นไปตามข้อบังคับพรรควิถีไทย พ.ศ. ๒๕๕๓ กล่าวคือ นายคนัย ลิมปดณัย หัวหน้าพรรค เป็นผู้เรียกประชุม และการประชุมดังกล่าวเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ และข้อบังคับพรรควิถีไทย พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๖๖ กล่าวคือ การประชุมดังกล่าวมีขึ้นเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ มีกรรมการบริหารพรรคเข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๑ คน ครบทุกคน และการประชุมเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับของพรรค

๒. การแจ้งการยุบเลิกพรรควิถีไทยตามมติคณะกรรมการบริหารพรรค เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ กล่าวคือ นายคนัย ลิมปดณัย หัวหน้าพรรค เป็นผู้แจ้งเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ตามหนังสือพรรคที่ ว.ท. พิเศษ ๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ โดยจัดส่งทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ ปรากฏรายละเอียดหน้าซองจดหมาย ระบุที่ทำการฝากส่งนครศรีธรรมราช ฝากส่งวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือดังกล่าวในวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า คณะกรรมการบริหารพรรค ฯ ได้ประชุมและมีมติตั้งแต่วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ แต่ได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองหลังการประชุมถึง ๖ เดือน

ในเบื้องต้นจะพิจารณาว่า เรื่องตามคำร้องดังกล่าวอยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ หรือไม่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

๑๓๗”

พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องตามคำร้องและคำร้องเพิ่มเติมของนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้น อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ *

ศาลรัฐธรรมนูญได้ส่งสำเนาคำร้อง สำเนาคำร้องเพิ่มเติม ของนายทะเบียนพรรคการเมือง ให้พรรควิถีไทยทราบเพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา แต่ไม่มีผู้รับ ศาลรัฐธรรมนูญจึงได้ดำเนินการแจ้งไปยังพรรควิถีไทยอีกครั้งหนึ่ง พร้อมปิดประกาศศาลรัฐธรรมนูญไว้ที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และส่งประกาศศาลรัฐธรรมนูญและหนังสือให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาไปยังที่อยู่เดิมและที่อยู่แห่งใหม่ของพรรควิถีไทย เพื่อให้พรรควิถีไทยยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันประกาศหรือวันที่ได้รับสำเนาคำร้อง ซึ่งในการส่งประกาศและหนังสือให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของศาลรัฐธรรมนูญไปยังที่อยู่แห่งใหม่ของพรรควิถีไทย ปรากฏว่ามีผู้รับประกาศศาลรัฐธรรมนูญและหนังสือดังกล่าวไว้แล้ว แต่เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนดให้พรรควิถีไทยยื่นคำชี้แจง พรรควิถีไทยมิได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ

พิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้ให้โอกาสผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามสมควรแก่กรณีแล้ว แต่ผู้ถูกร้องก็เพิกเฉย ประกอบกับปรากฏตามคำร้องเพิ่มเติมของผู้ร้องว่า ผู้ร้องได้รับแจ้งจากผู้ถูกร้องว่าคณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องได้มีมติในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ให้ยุบพรรคนี้ตามข้อบังคับพรรควิถีไทย พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๑๒๕ จึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องไม่ประสงค์จะต่อสู้คดีและมีความประสงค์จะยุบพรรค

* โปรดดูเชิงอรรถ (๒) ในคำวินิจฉัยที่ ๒๘/๒๕๕๔ ของผู้ทำคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้วข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาคือ ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” และผู้ถูกร้องได้รับเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ แต่มิได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองต่อผู้ร้องภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

ดังนั้น จึงฟังได้ว่ามีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) กรณีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ เกิดขึ้นกับพรรควิถีไทยตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

ฉะนั้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรควิถีไทย

ศาสตราจารย์ ดร.อิสสระ นิตินันท์ประกาศ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ